

- підвищення відповідальності молоді у шлюбно-сімейних стосунках, а також щодо батьківства;
- формування здорового способу життя через роз'яснення залежності сексуальності, можливості батьківства від наявності шкідливих звичок (куріння, алкоголізму, вживання наркотиків);
- формування психологічної компетентності щодо особливостей взаємин у сім'ї;
- висвітлення питань раціонального ведення господарства, ефективної організації бюджету сім'ї [2].

Адекватно оцінивши ситуацію, що склалась, постає питання про розробку термінових заходів по наданню допомоги сім'ї у всіх її напрямках. З боку держави повинні передбачатися певні заходи і не лише економічного і соціального спрямування, але і створення служб психологічної допомоги сім'ям. Сьогодні проводяться фундаментальні дослідження сім'ї в Україні, зростає кількість установ та організацій, що займаються проблемами сім'ї на державному рівні. Серед них слід назвати: Центри соціальних служб для молоді, відділи сім'ї та молоді, Служба у справах неповнолітніх. А також недержавні фонди та організації – Спілка захисту сім'ї та особистості, Центр екології сім'ї та ін. Вагомий внесок у сферу практичної допомоги сім'ї дають психологічні та соціально-психологічні дослідження проблем сім'ї, які проводяться Державним інститутом проблем сім'ї та молоді, Інститутом психології АПН України, Інститутом соціальної і політичної психології АПН України, Інститутом проблем виховання АПН України [3, С. 48-50].

Отже, молода сім'я, як свідчать багаточисленні спостереження та дослідження, на етапі свого формування вирішує цілу низку важливих завдань. Проаналізувавши процес становлення молодої сім'ї можна побачити, що перед нею стоять гострі проблеми матеріально-економічного, житлово-побутового та інтимно-особистісного характеру. Невизначеність майбутнього, поява протиріч, нестабільність заробітків, невідповідність до сімейного життя та виживання в нових умовах – це все позначається на внутрішньосімейних процесах, на характері взаємостосунків членів сім'ї та її стосунків з навколишнім середовищем.

Список використаної літератури:

1. Гущина Т. В. Захисна та опановуюча поведінка сім'ї в період кризи / Т. В. Гущина // Практична психологія і соціальна робота. – 2011. – № 4 (145). – С. 45–50.
2. Капська А. Й. Молода сім'я: проблеми та умови її становлення / А.Й. Капська. – Київ : ДЦССМ, 2003. – 184 с.
3. Концепція державної сімейної політики: постанова ВРУ від 17 вересня 1999 р. // Відом. Верховної Ради України. – 1999. № 46-47 – С. 48–50.

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Зобенько Н.А.

М. В. Базюк

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ІГРОВА ТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ПРАКТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ

Ігрова терапія – відносно молода галузь педагогіки та психології, що народилась у першій половині ХХ століття у психоаналітичних пошуках і поступово поширилася на інші психологічні та педагогічні напрями, створюючи теоретичне підґрунтя розмаїттю сучасних підходів. Ігрова терапія стала предметом уваги таких вітчизняних і зарубіжних дослідників як: Л. Бондаревська, Л. Костіна, Н. Лебедева, С. Литвиненко, Г. Лендрет, К. Мустакас, О. Паркулаб та ін. Принциповими основами становлення ігротерапії виступило визнання важливого значення гри в розвитку дитини та в терапевтичній і корекційній роботі з нею. Гра почала розглядатися дослідниками - як головний метод пізнання дітей, оскільки в ній діти щиро і вільно виражають свої почуття, оволодівають новими вміннями, розвивають соціальну компетентність і збагачують індивідуальний досвід, засвоюють нові способи розв'язання проблем і виходу зі складних ситуацій [1, 8-11].

За дослідженнями А. Фройд [3], гра – це універсальна сфера «самості» дитини, яка включає самоперевірку, самовизначення, самовираження, само реабілітацію. Вона здавна привертає до себе увагу не тільки психологів і педагогів, але й філософів, етнографів, мистецтвознавців. Гра змінювалась, розвивалась і ускладнювалась разом із розвитком суспільства.

У давніх греків гра служила одним із провідних факторів розвитку й удосконалення, ігри носили характер національних свят і традицій. У Римі ігри займали значну частину громадського й приватного життя. Відомий давньоримський педагог М. Квінтіліан, обираючи ігри надавав перевагу тим, які сприяли розумовому розвитку дітей. У Середньовіччі увагу аристократів полонили лицарські турніри, що пояснює започаткування звичаю готувати своїх синів до лицарства вже змалку, починаючи з 7-річного віку. Особливий вид лицарства запровадили козаки-запорожці – оборонці України, які, готуючись до захисту Батьківщини, змагалися в іграх бойового характеру.

Ігрова терапія, на думку Г. Лендрета, являє собою динамічну систему міжособистісних стосунків між дитиною та терапевтом. При цьому, дорослий, ознайомлений із процедурою ігрової терапії, забезпечує дитину ігровим матеріалом, сприяє тому, щоб вона якомога повніше виразила та дослідила власне «Я» (почуття, вчинки, думки...) за допомогою гри [2, 139].

Ігрова терапія являє собою метод психотерапевтичної дії на дітей і дорослих із використанням гри. В основі різних методик, лежить визнання того, що гра чинить сильний вплив на розвиток особистості. Гра сприяє створенню близьких стосунків між учасниками, знімає напруженість, тривогу, страх перед оточуючими, підвищує самооцінку, дозволяє перевірити себе в різних ситуаціях спілкування, знімаючи небезпеку соціально значущих наслідків.

Характерна особливість гри – її двоплановість, притаманна також драматичному мистецтву, елементи якого зберігаються в будь-якій колективній грі. Відтак, граючий виконує реальну діяльність, реалізація якої вимагає дій, пов'язаних із рішенням цілком конкретних, часто нестандартних завдань. Ряд моментів цієї діяльності носить умовний характер, що дозволяє відволіктися від реальної ситуації з її відповідальністю і численними привідними обставинами.

Двоплановість гри обумовлює її розвиваючий ефект. Психокорекційний ефект ігрових занять у дітей досягається завдяки встановленню позитивного емоційного контакту між дітьми і дорослими. Гра коригує приховані негативні емоції, страхи, невпевненість у собі, розширює здібності дітей до спілкування, збільшує діапазон доступних дитині дій із предметами.

Загальними показаннями до проведення ігрової терапії є такі як: соціальний інфантилізм, замкнутість, некоммунікбельність, фобічні реакції, надконформність і надслухняність, порушення поведінки і шкідливі звички, неадекватна статево-рольова ідентифікація у хлопчиків.

В основі ігрової терапії, центрованої на дитині, лежить уявлення про психічний розвиток дитини, що володіє внутрішніми джерелами саморозвитку й потенційних можливостей самостійного вирішення проблем особистісного росту. Разом із тим, процес особистісної реалізації, саморозвитку може бути порушений або обмежений унаслідок або несприятливих середовищних умов, або порушень взаємодії й спілкування зі значимими іншими, і, в першу чергу, з батьками й близькими дорослими. Відносини, зв'язок із іншою людиною становлять необхідну умову особистісного розвитку.

Таким чином, гра в науці та практиці розглядалася як символічна діяльність, в якій дитина, будучи вільною від тиску і заборон із боку соціального оточення за допомогою іграшок, ігрових дій з ними і ролей, виражає в особливій символічній формі несвідомі імпульси і потяги.

Література:

1. Литвиненко С. А. Ігротерапія як метод психологічної допомоги дітям і підліткам [Електронний ресурс] / С. А. Литвиненко // Психологія : реальність і перспективи. – 2014. – вип. 3. – С. 8–11. – Режим доступу : file:///D:/Downloads/prp_2014_3_5.pdf
2. Лэндрет Г. Игровая терапия : искусство отношений / Г. Лэндрет. – Москва : Изд-во, 1994. – 368 с.
3. Фрейд А. Введение в технику детского психоанализа / А. Фрейд. – Москва, 1991. – 118 с.

Науковий керівник: к.п.н., доц. кафедри педагогіки і психології Герасимова І. В.

О. Ю. Білоха

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Актуальність дослідження. Основним завданням сучасної системи освіти є формування гармонійно розвиненої особистості, конкурентного фахівця, що вмє системно мислити, аналізувати, порівнювати, практично вирішувати поставлені перед ним життєві та професійні проблеми. У Національній доповіді «Новий курс: реформи в Україні. 2010–2015», «Національні стратегії розвитку освіти України на 2012–2021 рр.» були проголошені ідеї, які дозволять виховати творчих людей, відповідальних, активних громадян, готових до співпраці у новому європейському суспільстві.

Проект Нової української школи широко обговорюється у пресі, зокрема у статтях міністра освіти і науки України Л.М. Гриневич, роботах науковців О.Б. Бігич, Л.В. Калініної, В.Г. Редька та ін [3, 8].

Мета дослідження полягає у розкритті особливостей формування математичної компетентності молодших школярів Нової української школи.

Нині у вітчизняній педагогіці існує багато думок щодо визначення категорій «компетентність» та «математична компетентність».

Про компетентнісний підхід до формування змісту освіти зазначено в Державних стандартах освіти та реалізовано в «Критеріях навчальних досягнень» [1, 45].

Під поняттям компетентнісний підхід розуміють спрямованість освітнього процесу на формування ключових та предметних компетентностей особистості.

Поняття «компетенція» традиційно вживається у значенні «коло повноважень», «компетентність» же пов'язується з обізнаністю, авторитетністю, кваліфікованістю. Тому доцільно в педагогіці користуватися саме терміном «компетентність».

На основі наведених визначень можемо підсумувати, що *математична компетентність* – це здатність учня до правильного розв'язання запропонованих задач та ситуацій, вирішення реальних життєвих ситуацій на основі глибоких і міцних знань із предмету, здобутих математичних навичок та умінь [2, 195].

Формування математичної компетентності учнів в умовах Нової української школи на уроках відбувається через опанування ними нових знань, умінь та навиків при вивченні математики. Поява позитивного та якісного результату навчання в учнів стимулює вчителів до використання діяльнісних технологій, методів та прийомів роботи з учнями на уроці і в позаурочний час, серед яких популярними є проблемне навчання, проектне навчання, особистісно-орієнтоване навчання, блочно-модульне навчання, інформаційні технології навчання.

Головне завдання вчителя початкових класів на уроці математики – це розвиток математичних здібностей і навичок учнів, підвищення престижу знань, формування математичних, ключових та міжпредметних компетенцій.

Складовими математичної компетентності є:

- *процедурна компетентність* – уміння розв'язувати типові математичні задачі;
- *логічна компетентність* – володіння дедуктивним методом доведення та спростування тверджень;